

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія маркетингу, торгівлі та харчових технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Заступник директора
з навчальної роботи**

Вікторія СОВА

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Організація власного бізнесу»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

**05 Спеціальні та поведінкові науки
18 Виробництво та технології**

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійна
програма

**Економіка
Харчові технології**

(назва освітньої програми)

спеціальність

**051 Економіка
181 Харчові технології**

відділення

Економічне, підприємництва

(назва відділення)

2024 рік

Робоча програма

«Організація власного бізнесу»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

за галуззю знань

05 Спеціальні та поведінкові науки

18 Виробництво та технології

спеціальністю

051 Економіка

181 Харчові технології

освітньо-професійна

програма

Економіка

Харчові технології

«16» серпня 2024 року, 11 с.

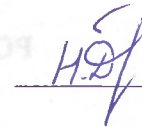
Розробник:

Віталій АНДРУЩЕНКО, викладач спеціаліст

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії маркетингу, торгівлі та харчових технологій

Протокол від «16» серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії маркетингу, торгівлі та харчових технологій

Н. Дубас

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол від «16» серпня 2024 року № 1

Голова

Д. Костюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Спеціальні та поведінкові науки 18 Виробництво та технології	Вибіркова
Модулів – 2	Спеціальність: 051 Економіка, 181 Харчові технології Освітня програма: Економіка, Харчові технології	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		3-й
		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача освіти – 6	Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр	Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські
		18 год.
		Лабораторні
		0 - год.
		Самостійна робота
		54 год.
Вид контролю Диференційований залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми здобуття освіти – 36/54

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни "Організація власного бізнесу" є сформувати у студентів комплекс знань з основних категорій сучасного бізнесу, підприємництва та ринкового середовища, сформувати систему знань, умінь і навичок щодо ведення власного бізнесу, пошуку фінансових джерел для бізнес-діяльності, формувати конкурентні переваги та мінімізувати ризики у бізнес-просторі.

Перелік компетентностей студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК):

ОПП «Економіка»:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ОПП «Харчові технології»:

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Спеціальні компетентності (СК):

ОПП «Економіка»:

СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки.

СК. 3 Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники суб'єктів господарювання.

СК 5. Здатність планувати діяльність суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища.

СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання.

СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання.

СК 10. Здатність виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх розв'язання під час аналізу конкретних ситуацій економічного характеру.

СК 12. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування на підприємстві.

СК 13. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію під час розв'язання професійних завдань.

СК 14. Здатність самостійно приймати рішення щодо побудови й реалізації професійної кар'єри.

ОПП «Харчові технології»:

СК3. Здатність проводити контроль якості і безпечності сировини, напівфабрикатів, харчової продукції та продукції суміжних виробництв.

СК8. Здатність дотримуватися вимог законодавства та використовувати нормативно-технічну документацію в галузі харчових технологій.

СК10. Здатність забезпечувати екологічну безпеку під час виробництва харчової та суміжної продукції.

СК14. Здатність застосовувати знання в галузі стандартизації, аналітичної хімії для визначення якості сировини, напівфабрикатів та готових продуктів харчування.

3. Передумови вивчення навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна базується на раніше здобутих результатах навчання таких навчальних дисциплін, як «Політична економія» та «Економіка підприємства».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

ОПП «Економіка»:

РН3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН4. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

РН7. Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу).

РН8. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня.

РН12. Планувати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.

РН14. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємств (підрозділу).

РН16. Володіти навичками міжособистісної взаємодії, які дають змогу досягати професійної мети.

РН17. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації у професійній діяльності.

РН18. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування необхідної інформації для розробки або ж удосконалення стратегії професійного зростання у майбутньому.

ОПП «Харчові технології»:

РН4. Контролювати технологічні процеси харчових і суміжних виробництв.

РН6. Вносити пропозиції щодо удосконалення технології харчової продукції.

РН10. Застосовувати системи управління якістю та безпечністю харчової продукції під час її виробництва.

PH14. Застосовувати ресурсощадні та конкурентоспроможні технології для підвищення ефективності виробництва.

PH19. Здатність вивчати та оцінювати сучасні технології в ресторанній індустрії, впроваджувати сучасні методи виконання робіт, розробляти фірмові страви.

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів наведено в додатку до робочої програми навчальної дисципліни.

6. Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають поточний, тематичний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та у процесі здійснення самостійної роботи у таких формах: експрес-опитування, тести, реферати, вирішення ситуаційних завдань, студентські презентації, робота в Інтернет тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

7. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні аспекти основ ведення бізнесу

Тема 1. Основні етапи створення бізнесу з урахуванням організаційно-правової форми діяльності.

Поняття бізнесу, етапи створення власного бізнесу, передумови створення бізнесу, бізнес-ідея, місія, візія, фізична особа-підприємець, юридична особа, приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з повною відповідальністю, акціонерне товариство.

Тема 2. Ефективне лідерство як форма конкурентної переваги.

Конкуренція, конкурентоспроможність, фактори впливу на конкурентоспроможність новоствореного бізнесу на ринку, конкурентна перевага, стратегія постійного наступу, стратегія оборони і зміцнення, стратегія наслідування, американський стиль лідерства, японський стиль лідерства, модель євролідера.

Тема 3. Організаційне забезпечення бізнесу.

Організаційний план бізнесу, персонал, зовнішні консультанти, організаційна схема управління, інфраструктура підприємства, чисельність працівників, фонд заробітної плати, продуктивність праці, кадрова політика, організаційний розвиток.

Модуль 2. Бізнес-планування діяльності новоствореного бізнесу.

Тема 4. Розробка ефективного фінансового плану власного бізнесу.

План доходів і видатків, прогнози обсягів продажу, прямі та операційні витрати, валовий, операційний і чистий прибуток, точка беззбитковості, план грошових надходжень і виплат, додатний і від'ємний потік готівки, плановий баланс, фінансові коефіцієнти, аналіз чутливості.

Тема 5. Мінімізація та ідентифікація ризиків власного бізнесу.

Ризик, види ризиків, роль управління ризиком у новоствореному бізнесі, підприємницький ризик, концепція управління ризиками, оцінювання рівня ризику, мінімізація негативних наслідків ризиків, хеджування, страхування, аутсорсинг.

Тема 6. Логістична конкурентоспроможність ведення сучасного бізнесу

Логістика, логістична система, логістичний канал, логістичне управління, правило 7R, логістичне обслуговування, матеріальний потік, логістичний ланцюг, логістична система управління, інформаційне забезпечення логістики.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с	п	с.р.	
Модуль 1. Теоретичні аспекти основ ведення бізнесу					
Тема 1. Основні етапи створення бізнесу з урахуванням організаційно-правової форми діяльності.	17	4	4		9
Тема 2. Ефективне лідерство як форма конкурентної переваги.	15	4	2		9
Тема 3. Організаційне забезпечення бізнесу.	11	2	2		7
Модульна контрольна робота 1	2			2	
Разом за модулем 1	45	10	8	2	25
Модуль 2. Бізнес-планування діяльності новоствореного бізнесу.					
Тема 4. Розробка ефективного фінансового плану власного бізнесу.	15	4	2		9
Тема 5. Мінімізація та ідентифікація ризиків власного бізнесу.	14	2	2		10
Тема 6. Логістична конкурентоспроможність ведення власного бізнесу.	14	2	2		10
Модульна контрольна робота 2	2			2	
Разом за модулем 2	45	8	6	2	29
Усього годин	90	18	14	4	54

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми та зміст семінарських занять	Кількість годин
1.	Тема 1. Основні етапи створення бізнесу з урахуванням організаційно-правової форми діяльності. Сутність бізнесу як особливого виду економічної активності. Основні характерні ознаки бізнесу. Суб'єкти та об'єкти бізнес-діяльності.	4
2	Тема 2. Ефективне лідерство як форма конкурентної переваги. Конкурентні переваги як запорука лідирування підприємства. Розвиток лідируючих позицій бізнесу на основі можливостей. Лідерство в бізнесі: світова та вітчизняна практика.	2
3	Тема 3. Організаційне забезпечення бізнесу. Сутність і складові елементи організаційного забезпечення бізнесу. Обґрунтування визначення потреби компанії в персоналі. Менеджмент та маркетинг у веденні власного бізнесу. Розробка бренду. Позиціонування. Наймінг. Реклама. PR	2
4.	Тема 4. Розробка ефективного фінансового плану власного бізнесу. Сутність, завдання і технологія розробки фінансового плану. Складові елементи фінансового плану бізнесу. Власний капітал, банківські кредити, фандрейзинг, краудфандінг, краудлендінг, краудінвестинг, краудсорсінг, грантова діяльність.	2
5.	Тема 5. Мінімізація та ідентифікація ризиків власного бізнесу.	2

	Особливості ризик-менеджменту новоствореного підприємства. Різновиди підприємницьких ризиків і їх класифікація. Методичні підходи до оцінювання та мінімізації рівня бізнес-ризиків	
6.	Тема 6. Логістична конкурентоспроможність ведення власного бізнесу. Логістика як основна концепція розвитку підприємництва в умовах швидких змін. Інструменти логістичного управління для підвищення ефективності сучасного підприємництва.	2
	Разом	14

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми і зміст практичних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми і зміст лабораторних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	

12. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми і зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Основні етапи створення бізнесу з урахуванням організаційно-правової форми діяльності. Бізнес-ідея, місія, візія, фізична особа-підприємець, юридична особа, приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з повною відповідальністю, акціонерне товариство.	9
2	Тема 2. Ефективне лідерство як форма конкурентної переваги. Конкурентна перевага, стратегія постійного наступу, стратегія оборони і зміцнення, стратегія наслідування, американський стиль лідерства, японський стиль лідерства, модель євролідера.	9
3	Тема 3. Організаційне забезпечення бізнесу. Організаційний план бізнесу, персонал, зовнішні консультанти, організаційна схема управління, інфраструктура підприємства, чисельність працівників, фонд заробітної плати, продуктивність праці, кадрова політика, організаційний розвиток.	7
4.	Тема 4. Розробка ефективного фінансового плану власного бізнесу. План доходів і видатків, прогнози обсягів продажу, прямі та операційні витрати, валовий, операційний і чистий прибуток, точка беззбитковості, план грошових надходжень і виплат, додатний і від'ємний потік готівки, плановий баланс, фінансові коефіцієнти, аналіз чутливості.	9
5.	Тема 5. Мінімізація та ідентифікація ризиків власного бізнесу. Ризик, підприємницький ризик, концепція управління ризиками, оцінювання рівня ризику, мінімізація негативних наслідків ризиків, хеджування, страхування, аутсорсинг.	10
6.	Тема 6. Логістична конкурентоспроможність ведення власного бізнесу. Логістика, логістичне управління, правило 7R, логістичне обслуговування, матеріальний потік, логістичний ланцюг, логістична система управління, інформаційне забезпечення логістики.	10
	Разом	54

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Презентації в PowerPoint, мультимедійний проектор та екран. Навчально-методичне забезпечення з навчальної дисципліни, розміщене у навчально-інформаційному середовищі Moodle.

15. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль № 1 50				Модуль № 2 50				Всього балів
T1	T2	T3	МКР 1	T4	T5	T6	МКР 2	100
C3 1,2	C3 3	C3 4	15	C3 5	C3 6	C3 7	15	
12	11	12		12	11	12		

16. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА

Законодавчі і нормативні акти

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV зі змінами та доповненнями <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003р. № 436-IV зі змінами та доповненнями. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

3. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 № 1602-III <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>

4. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР зі змінами та доповненнями <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>

5. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI із змінами і доповненнями <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

6. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV із змінами і доповненнями <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

Підручники (навчальні посібники)

7. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво: навч. посіб. / І.В. Гой, Т.П. Смелянська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 368 с.

8. Кучеренко В.Р., Квач Я.П., Осипова М.М., Добрава Н.В. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань) / за ред. В.Р. Кучеренко // Навч. посіб. рекомендовано МОН України. – К.: «Центр учбової літератури», 2010. – 176 с.

9. Ларіна Я. С. Основи бізнесу: навч. посіб. / Я. С. Ларіна, С. В. Мочерний, В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 384 с.

10. Мельников А.М. Основи організації бізнесу [текст] : навч. посіб. / за заг. ред. А.М. Мельникова [А.М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк] –К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 200 с.

11. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. пос. / А.Б. Педько. – К.: «Центр навчальної літератури», 2019. – 168 с.

12. Тягунова Н.М. Підприємництво і бізнес-культура: навч. посіб. / Н.М. Тягунова, О.А. Спориш. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 118 с.

ДОПОМІЖНА

13. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємство: навчальний посібник – Київ: Кондор- видавництво, 2017. – 112 с.
14. Бондар М. І. Звітність підприємства: навч. посіб. / М. І. Бондар. –К.: ЦУЛ, 2015. – 570 с.
15. Брэнсон Ричард Бизнес в стиле Virgin. Чему вас не научат в бизнес- школе. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2018. – 320 с.
16. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: навч. посіб. / Ю. А. Верига. – К.: ЦУЛ, 2014. – 264 с.
17. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст] : монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін.] ; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 600 с.
18. Король С.Я. Соціальна відповідальність бізнесу : теорія та методологія обліку : монографія / С.Я. Король. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 416 с
19. Крегул Ю.І. Безпека підприємницької діяльності в Україні : адміністративно-правовий аспект : монографія / Ю.І. Крегул, Р.О. Банк. – Київ :Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.
20. Остервальдер Александер, Піньє Ів Створюємо бізнес-модель.Новаторські ідеї для всіх і кожного. – К.: Наш Формат, 2017. – 288 с.
21. Петрович Й. М. Створення і функціонування суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / Й. М. Петрович. – К.: Ліра-К, 2015. – 256 с.
22. Пурський О.І. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіону : монографія / О.І. Пурський, О.А. Харченко, І.О. Мороз. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 180 с.
23. Чан Кім В., Моборн Рене Стратегія Блакитного океану. Як створити безхмарний ринковий простір і позбутися конкуренції. – Х.: Клуб семейного досуга, 2018. – 384 с.
24. Юрчишена Л. В. Планування підприємницької діяльності: [навч. посіб.] / Л. В. Юрчишена; Вінниц. фінанс.-екон. ун-т. – Вінниця: ВФЕУ, 2014. – 366 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://zakon.rada.gov.ua/>>.
2. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.treasury.gov.ua/>>.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВАЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ»

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою (поточний, модульний та підсумковий контроль (диференційований залік).

Робочою програмою дисципліни передбачено вивчення 2-х модулів обсягом (кредитів ECTS):

1 модуль - 2,0 (45 год.) - 50 балів;

2 модуль – 2,0 (45 год.) – 50 балів;

Робочою програмою дисципліни передбачено застосування 3-х форм контролю знань студентів: поточного, модульного, підсумкового.

1. Поточний контроль.

За кожним елементом модуля, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни, обов'язкова певна форма поточного оцінювання знань. Такими формами можуть бути:

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу);
- тестування знань студентів з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;

- виступ на семінарських заняттях (з рефератом, в дискусії);

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та допоміжної літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

На семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо прикладів з економічної практики;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

Оцінювання самостійної роботи студента.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється як під час аудиторних занять (на семінарах, практичних заняттях), так і у позааудиторний час.

Контроль самостійної роботи передбачає:

- визначення ступеня засвоєння матеріалу;
- визначення якості виконання завдань;
- своєчасне виконання і здача поточних завдань;
- оцінку знань, здобутих у результаті самостійної навчальної роботи.

2. Модульний контроль.

Кожен модуль завершується виконанням студентом модульної контрольної роботи. Модульний контроль є підсумком певного етапу вивчення навчальної дисципліни. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. На модульну контрольну роботу передбачено 30% від суми балів, виділених на модуль. Модульна

контрольна робота проводиться у тестовій письмовій формі. Критерії оцінювання знань за модульну контрольну роботу наводиться у пояснювальній записці до неї. Оцінка за модуль визначається як сума набраних балів за поточну роботу та за модульну контрольну роботу

3. Підсумковий контроль.

Формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Організація власного бізнесу» є диференційований залік, який виставляється виключно за результатами поточного та модульного контролю (сума набраних балів за всі модулі). Залік виставляється під час останнього семінарського заняття.

Залежно від балів, отриманих за кожний вид навчальної роботи, студент одержує суму балів, яка переводиться в національну оцінку за відповідною шкалою згідно з табл.1:

Таблиця 1. Переведення рейтингу студента за 100-бальною шкалою в оцінку за національною шкалою

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Оцінка **«Відмінно»** виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів навчальної дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **«Добре»** виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з навчальної дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки при виконанні екзаменаційних завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом педагогічного працівника.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.